

DECIZIA Nr.27
din 22 ianuarie 2020

**asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională
dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și
Justiție, pe de altă parte**

Publicată în Monitorul Oficial nr.166 din 28.02.2020

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— magistrat-asistent șef

1. Pe rol se află examinarea cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de acțiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție care, prin Colegiul de conducere, și-a arogat atribuția de legiferare în materia legii organice în ceea ce privește modul de constituire și compunere a completurilor de 3 judecători din cadrul Secției penale, cu încălcarea competenței constituționale a Parlamentului, cerere formulată de președintele Senatului.

2. Cererea fost formulată în temeiul art.146 lit.e) din Constituție și al art.11 alin.(1) lit.A.e) și art.34 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.8592 din 6 noiembrie 2019 și constituie obiectul Dosarului nr.2942E/2019.

3. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 11 decembrie 2019, în prezența doamnei Corina Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, lipsind celelalte părți, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită. Acestea au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când Curtea, în temeiul art.57 și al art.58 alin.(3) din Legea nr.47/1992, pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, a amânat pronunțarea pentru data de 22 ianuarie 2020, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Cu Adresa nr.I3014 din 6 noiembrie 2019, **președintele Senatului a sesizat Curtea Constituțională cu cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte**, conflict generat de acțiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție care, prin Colegiul de conducere, și-a arogat atribuția de legiferare în materia legii organice în ceea ce privește modul de constituire și compunere a completurilor de 3 judecători din cadrul Secției penale, cu încălcarea competenței constituționale a Parlamentului.

5. Totodată, se solicită Curții Constituționale dispunerea măsurilor necesare și utile pentru restabilirea ordinii constituționale între autoritățile statului.

6. **Prin cererea formulată**, se arată că aceasta privește un litigiu cu caracter juridic și de natură constituțională între Parlament și Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât se pune problema încălcării limitelor de competență ale acestora, generat de Înalta Curte de Casație și Justiție prin adoptarea Regulamentului Colegiului de conducere prin care își conferă atribuția și competența de a desemna completurile de judecată de 3 judecători, în contextul în care, potrivit dispozițiilor art.73 alin.(3) lit.I) coroborat cu art.126 alin.(4) din Constituție, desemnarea completurilor de judecată de la Înalta Curte de Casație și Justiție trebuie efectuată de Parlament, prin lege organică.

7. Cu privire la fondul cererii formulate, se arată că art.19 lit.a¹) și art.32 alin.(1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, act administrativ unilateral cu caracter normativ, prevăd că aprobarea compunerii completurilor de 3 judecători se realizează de Colegiul de conducere, iar președinții de secții stabilesc judecătorii care compun completurile de judecată din cadrul secțiilor, în condițiile în care Legea nr.304/2004 nu cuprinde nicio atribuție a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție de a aproba compunerea completurilor de 3 judecători din cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici nu reglementează modalitatea concretă de compunere/ formare a acestor completuri. Prin urmare, dispozițiile regulamentare antereferte nu au corespondent în Legea nr.304/2004, adăugând la aceasta, ceea ce duce la încălcarea art.1 alin.(3) și (5), art.73 alin.(3) lit.I) și art.126 alin.(4) din Constituție.

8. Se arată că aceste dispoziții regulamentare acordă președinților de secții și Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție putere discreționară în determinarea compunerii completurilor de 3 judecători, deși toate aspectele în legătură cu organizarea și compunerea secțiilor, a secțiilor unite și a completurilor de judecată trebuie reglementate prin lege organică. Se ajunge la situația în care modul de compunere a completurilor de judecată să fie reglementat printr-un act administrativ, iar emiterea acestuia să fie realizată chiar de conducerea instanței. Se arată că normele de compunere a instanțelor ar trebui să se bucure de accesibilitate, previzibilitate și stabilitate; or, delegarea atribuției de a stabili aceste norme Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care a emis hotărâri de stabilire a completurilor, determină o stare de incertitudine juridică, întrucât actele cu caracter infralegal sunt supuse unor schimbări frecvente în timp.

9. Compunerea completurilor, constând în desemnarea nominală a judecătorilor care urmează să formeze un complet, este o problemă de natură jurisdicțională ce ține de însăși săvârșirea actului de justiție și, prin urmare, trebuie realizată printr-o procedură legală menită să asigure independența și imparțialitatea judecătorilor. Se arată că, prin Decizia nr.685 din 7 noiembrie 2018, Curtea Constituțională a stabilit, făcând referire la completurile de 5 judecători, că prezumția de imparțialitate a instanței este înlăturată dacă se constată că membrii completului nu au fost desemnați prin tragere la sorți, aleatoriu în ședință publică. Or, dreptul la un proces echitabil are la bază exact aceste două caracteristici esențiale, imparțialitatea și independența instanței, iar lipsa reglementărilor referitoare la compunerea instanței și stabilirea completurilor de 3 judecători chiar de către conducerea acesteia atrage, în mod cert, o suspiciune/ îndoială rezonabilă cu privire la posibilitatea ca instanțele să nu fie independente sau imparțiale. Cu privire la independența și imparțialitatea obiectivă a instanței

judecătorești, este invocată Decizia Curții Constituționale nr.685 din 7 noiembrie 2018, par.179-183, 186-188, 190.

10. Se subliniază că, în lipsa unui mecanism procedural care să reglementeze în vreun fel o modalitate și o procedură de constituire a completurilor de 3 judecători, aceștia fiind numiți în mod unilateral și arbitrar de președinții de secții și aprobați de conducerea instanței, temerile privind imparțialitate obiectivă a instanței apar total justificate. Se menționează că o serie de instanțe judecătorești au sesizat deja Curtea Constituțională, pe calea excepției de neconstituționalitate, cu referire la compunerea completurilor de 3 judecători, la cererea părților aflate în proces, care au solicitat acest demers legal. Se precizează că textele regulamentare antereferite nu reprezintă o garanție aferentă imparțialității obiective a instanței, parte a dreptului la un proces echitabil. Se menționează că între aceste garanții se înscrie caracterul aleatoriu atât al distribuirii cauzelor în sistem informatic, cât și al compunerii completului de judecată instituit prin lege, sistem care, însă, nu se aplică desemnării membrilor completurilor de 3 judecători. Cu referire la faptul că desemnarea aleatorie a membrului completului de judecată reprezintă o garanție a imparțialității instanței, se face trimitere la Decizia nr.633 din 12 octombrie 2018.

11. În acest context, lipsa reglementării unei compuneri aleatorii a completurilor de 3 judecători și determinarea acestora prin hotărâri ale Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, la propunerea președinților de secții, emise în baza art.19 lit.a¹) și art.32 alin.(1) din Regulament, apare ca fiind în gravă contradicție cu principiul imparțialității și independenței instanței și, în consecință, cu dispozițiile art.21 alin.(3) din Constituție și ale art.6 par.1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Mai mult, se arată că aceste prevederi regulamentare instituie un regim diferențiat și discriminatoriu în ceea ce privește modul de compunere a completurilor de 3 judecători față de cele de 5 judecători, în sensul că în cadrul acestora din urmă, judecătorii care le compun sunt trași la sorți, pe când în cazul celor de 3 judecători, președinții de secții stabilesc compunerea acestora și Colegiul de conducere o aprobă. Prin urmare, se ajunge în situația ca persoanele judecate de completurile de 5 judecători să beneficieze de un complet compus aleatoriu, respectiv de garanția unei instanțe imparțiale în sens obiectiv, pe când cele judecate de un complet de 3 judecători - cu atât mai mult cu cât este vorba de o instanță de control judiciar – să nu beneficieze de aceleași garanții. O atare situație este una contrară art.16 alin.(1) din Constituție. Cu privire la egalitatea în drepturi, se fac referiri la jurisprudența Curții Constituționale referitoare la egalitatea în drepturi. În consecință, se concluzionează în sensul că prevederile infralegale menționate încalcă prevederile constituționale ale art.16 alin.(1), respectiv ale art.11 alin.(1) și (2) și ale art.20 prin raportare la art.1 par.1 din Protocolul nr.12 la Convenție.

12. În temeiul art.35 alin.(1) din Legea nr.47/1992, au fost solicitate punctele de vedere ale părților aflate în conflict asupra conținutului conflictului și a eventualelor căi de soluționare a acestuia.

13. **Înalta Curte de Casație și Justiție** solicită constatarea inexistenței unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte.

14. Cu privire la modalitatea de constituire și compunere a completurilor de 3 judecători, se arată că Parlamentul a legiferat, într-o manieră absolut rațională, stabilind în Legea nr.304/2004 privind

organizarea judiciară aspectele pe care le-a considerat fundamentale și cu un înalt caracter de generalitate și delegând stabilirea aspectelor particulare, precum cel asupra căruia poartă prezentul conflict, către acte normative subsecvente legii, adoptate în speță de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție în condiții de previzibilitate și accesibilitate. În domeniile în care Constituția impune ca reglementarea să se facă prin lege, precum domeniile procedurii de judecată și organizării judiciare, este de necontestat că legea, care este un act normativ esențialmente cu caracter general, nu poate reglementa expres fiecare aspect particular, ci acest lucru se realizează în toate domeniile și prin acte subsecvente, de organizare a aplicării legii, prin care se concretizează dispozițiile cu caracter general din actul normativ principal, respectiv legea, ca act al Parlamentului.

15. Înalta Curte de Casație și Justiție, pe fondul adoptării Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă, nu a exercitat atribuția de legiferare în materia legii organice, nu a reglementat contra legii și nu a alterat dispozițiile legii, prin înlăturarea sau adăugarea unor aspecte rezervate legiuitorului, ci a acționat strict în limitele delegării legislative acordate chiar de puterea legiuitoare, care conferă Colegiului de conducere dreptul de a adopta Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

16. Se arată că, prin art.29 alin.(1) lit.a) și f) din Legea nr.304/2004, Parlamentul a abilitat, în mod explicit, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție să aprobe Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și să exercite atribuțiile prevăzute în acest act normativ cu caracter administrativ. În cuprinsul legii, Parlamentul a reglementat exclusiv numărul de judecători care formează completurile de judecată ale Secției penale și, în general, ale secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar organizarea executării acestei legi a impus și impune stabilirea, prin acte subsecvente, a modalităților concrete de formare nominală a completurilor de judecată din cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție. Legiuitorul a conferit colegiilor de conducere ale instanțelor judecătorești atribuția de a stabili compunerea completurilor de judecată, cu respectarea cerinței asigurării continuității acestora și, implicit, a garantării dreptului la un proces echitabil. Procedura tragerii la sorți sau a desemnării aleatorii a judecătorilor care formează completurile de judecată este instituită explicit și limitativ de legiuitor în cazul completurilor de 5 judecători ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, în ipoteza în care numărul de judecători necesar formării completului de judecată din cadrul unei secții a instanței supreme nu se poate asigura și se impune constituirea completului de judecată cu judecători din cadrul celorlalte secții, în cazul completurilor pentru soluționarea recursului în interesul legii și în cazul completurilor pentru soluționarea unor chestiuni de drept.

17. Atribuțiile președinților de secție ai Înaltei Curți de Casație și Justiție în formarea nominală a completurilor de judecată se exercită în marja strictă impusă de cerința asigurării continuității, țin seama de rolul conferit președinților în organizarea activității secțiilor și de garanțiile de independență pe care le presupune numirea, de către Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, a președinților de secție ai instanței supreme, nepunând în discuție garanțiile de imparțialitate în sensul art.6 din Convenție. Se mai arată că ar fi afectată solemnitatea legii dacă aceasta ar reglementa circumstanțe individuale care țin de aspectele organizatorice ale fiecărei instanțe în parte și care, în optica legiuitorului, au rămas a fi reglementate prin acte administrative ale conducerii instanțelor. Se

susține că Curtea Constituțională a validat o practică administrativă constantă a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia „constituirii și compunerii completurilor de judecată” din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Existența unui conflict juridic de natură constituțională presupune existența unei atitudini reproșabile a autorității căreia i se impută poziționarea în afara cadrului constituțional, iar opțiunea autorității legiuitoare de a nu reglementa modalitatea concretă de formare nominală a completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme, plasând această reglementare în sfera executării Legii nr.304/2004, în pofida numeroaselor intervenții legislative pe care Parlamentul le-a realizat, nu poate fi reproșată Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, pe calea conflictului juridic de natură constituțională. Se învederează faptul că autorul cererii, președintele unei Camere a Parlamentului, reclamă, de fapt, nu o culpă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ci o eventuală culpă a legiuitorului însuși, materializată în omisiunea acestuia de a legifera expres, iar nu prin delegare legislativă în favoarea Regulamentului Înaltei Curți de Casație și Justiție.

18. În dezvoltarea celor de mai sus, se arată că art.29 alin.(1) lit.f) din Legea nr.304/2004 a stabilit competența Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție de a exercita și alte atribuții prevăzute în Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar art.31 alin.(1) din lege a reglementat exclusiv numărul de judecători care formează completul de judecată. Trasând o linie directoare, Parlamentul a concretizat, în cuprinsul art.52 alin.(1) teza întâi din Legea nr.304/2004, o viziune unitară cu privire la forul abilitat de autoritatea legiuitoare să stabilească la nivelul instanțelor judecătorești compunerea completurilor de judecată, și anume colegiul de conducere. În condițiile în care organizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție nu formează obiectul de reglementare al unei legi organice distincte, ci este integrată în legea organică privind organizarea judiciară, Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în cadrul strict al organizării executării art.31 alin.(1) din Legea nr.304/2004 și respectând pe deplin viziunea unitară a legiuitorului reflectată în art.52 alin.(1) teza întâi din Legea nr.304/2004, a prevăzut în art.19 lit.a¹) atribuția Colegiului de conducere de a aproba compunerea completurilor din cadrul secțiilor instanței supreme, iar în art.32 alin.(1), atribuțiile președinților de secții de a stabili judecătorii care compun completurile de judecată din cadrul secțiilor, de a transmite spre aprobare Colegiului de conducere compunerea completurilor de judecată în cadrul secțiilor și de a programa ședințele acestora. Se menționează că o reglementare similară se regăsește și în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.1375/2015.

19. Se subliniază că, în condițiile în care Legea nr.304/2004 reglementează exclusiv numărul judecătorilor care formează completurile de judecată ale secțiilor instanței supreme, organizarea executării legii antereferite reclamă stabilirea modalității concrete de formare nominală a acestora. Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Colegiul de conducere, nu a exercitat atribuția de legiferare în materia legii organice, ci a exercitat atribuția de organizare a executării Legii nr.304/2004, ca lege organică, cu respectarea strictă a dispozițiilor acesteia. Cu privire la organizarea executării legii, se face trimitere la Decizia Curții Constituționale nr.567 din 20 septembrie 2018, par.31.

20. Se susține că, prin Decizia nr.417 din 3 iulie 2019, Curtea Constituțională a validat o hotărâre a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, și anume Hotărârea nr.14 din 23 ianuarie

2019. Această hotărâre privește „constituirea și compunerea completurilor de judecată” ale Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție și se întemeiază pe dispozițiile Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Se arată că, prin dispozitivul deciziei antereferte, Curtea Constituțională a stabilit validitatea „constituirii și compunerii” completurilor de judecată ale Secției penale, realizată prin Hotărârea nr.14 din 23 ianuarie 2019, precum și că această hotărâre se situează în cadrul constituțional. Atât din dispozitivul, cât și din considerentele Deciziei nr.417 din 3 iulie 2019 [par.147, 159 și 160] rezultă că instanța constituțională a considerat că hotărârea dată de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție este actul administrativ prin care se dă efect legii în ceea ce privește compunerea completurilor de 3 judecători, asigurând validitatea acestora, ceea ce realizează efectivitatea dispoziției legii. În consecință, se apreciază că președintele Senatului, susținând că aprobarea prin hotărâre dată de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a compunerii completurilor de judecată din cadrul Secției penale ar genera un conflict juridic de natură constituțională, intră în contradicție cu Decizia Curții Constituționale nr.417 din 3 iulie 2019.

21. Referitor la procedura tragerii la sorți sau a desemnării aleatorii a judecătorilor care formează completurile de judecată, se arată că aceasta este aplicabilă exclusiv în cazurile prevăzute limitativ de legiuitor, iar nu și în cazul completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme sau, în general, al completurilor de judecată din cadrul instanțelor judecătorești. Așadar, legiuitor a instituit limitativ procedura tragerii la sorți sau a desemnării aleatorii a judecătorilor care formează completurile de judecată, astfel încât o asemenea procedură este inaplicabilă completurilor de judecată de la nivelul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție. Procedura tragerii la sorți este reglementată în situații care implică selectarea unui număr limitat de judecători din totalul judecătorilor unei secții sau din totalul judecătorilor mai multor secții, iar nu în situații care implică includerea tuturor judecătorilor în completurile de judecată. Coexistența a două modalități de desemnare a judecătorilor care compun completurile de judecată, și anume prin tragere la sorți și prin hotărârea colegiilor de conducere ale instanței supreme și curților de apel, realizează un echilibru în judecarea cauzelor într-un termen rezonabil, potrivit art.6 par.1 din Convenție. Aceste modalități de desemnare a judecătorilor la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție corespund exigenței criteriului de instanță „instituită de lege”, în accepțiunea art.6 par.1 din Convenție, asigurând realizarea unui act de justiție independent, imparțial, într-un termen rezonabil, dar și cu respectarea principiului continuității completului de judecată.

22. Se arată că Decizia nr.685 din 7 noiembrie 2018 se cantonează numai în privința completurilor de 5 judecători, iar în absența unei reglementări legale și în contextul în care însăși Curtea Constituțională a limitat efectele deciziei sale la completurile de 5 judecători, nici Înalta Curte de Casație și Justiție și nici instanțele judecătorești nu au un temei legal, în baza căruia să aplice procedura tragerii la sorți în cazul completurilor de judecată din cadrul secțiilor.

23. Se subliniază că nici Decizia nr.685 din 7 noiembrie 2018 și nici Decizia nr.417 din 3 iulie 2019 nu pun în discuție legalitatea și constituționalitatea reglementării modalității concrete de formare nominală a completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și nu pun în discuție nici

inclusiunea acestei reglementări într-un act administrativ cu caracter normativ, adoptat în temeiul Legii nr.304/2004.

24. Atribuțiile președinților de secție reglementate la art.32 alin.(1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă se integrează în sfera atribuțiilor subsumate rolului președinților de a organiza activitatea secțiilor și se realizează conform cerinței asigurării continuității completurilor de judecată stabilite prin art.11 și art.52 alin.(1) teza întâi din Legea nr.304/2004, cerință ridicată la rang de principiu, alături de distribuirea aleatorie a dosarelor. Aceste atribuții nu se realizează arbitrar, ci în marja strictă impusă de asigurarea continuității completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme, inclusiv a continuității completurilor de judecată din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

25. Atribuțiile președinților de secție în formarea nominală a completurilor de judecată sunt firești, având în vedere că, potrivit dispozițiilor art.31 alin.(2) lit.a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă, președintele organizează, îndrumă și controlează activitatea secției, răspunzând de buna desfășurare a activității de judecată a secției pe care o conduce. În îndeplinirea acestor atribuții, președintele secției Înaltei Curți de Casație și Justiție are în vedere, pe de o parte, asigurarea continuității completului de judecată, iar, pe de altă parte, criteriile ce țin de eficientizarea și echilibrarea activității în cadrul secției pentru realizarea unei justiții de calitate. Spre exemplu, la promovarea unor noi colegi judecători se poate propune ca aceștia să fie incluși în completurile existente alături de judecători cu vechime, în vederea însușirii practicilor judecătorești și administrative ale secției respective. În acest sens, se face referire la Avizul nr.6(2004) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni asupra procesului echitabil într-un termen rezonabil și rolul judecătorilor în acest proces, luând în considerare mijloacele alternative a disputelor, pct.63, care prevede: „Utilizarea completurilor poate compensa lipsa de experiență din partea membrilor individuali. Aceasta asigură respectarea calității și transferul de experiență către judecătorii mai tineri. Pot fi dificil de abandonat aceste sisteme în care un judecător tânăr sau o persoană care nu este de profesie ar constitui, astfel, singurul membru al unui tribunal de prima instanță”.

26. Se arată că atribuțiile președinților de secție în formarea nominală a completurilor de judecată țin seama nu numai de rolul acestora în organizarea activității secțiilor, ci și de garanțiile de independență pe care le presupune numirea președinților de secție de către Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii. Nici atribuțiile președinților de secție, nici cele ale Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție în domeniul compunerii completurilor de judecată care nu implică procedura tragerii la sorți nu pun în discuție garanțiile de imparțialitate în sensul art.6 din Convenție. Cu privire la noțiunea de imparțialitate se face trimitere la Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 15 septembrie 2015, pronunțată în cauza *Tsanova-Gecheva împotriva Bulgariei*, par.106 și 108, și se concluzionează în sensul că desemnarea aleatorie a judecătorilor, inclusiv prin tragere la sorți, nu constituie, în viziunea Curții Europene a Drepturilor Omului, o exigență a imparțialității consacrate în art.6 din Convenție.

27. Se mai arată că, în urma consultării instanțelor supreme din spațiul european prin intermediul Chestionarului adresat de Înalta Curte de Casație și Justiție Rețelei Președinților Curților Supreme de Justiție din Uniunea Europeană la data de 9 ianuarie 2019, majoritatea curților supreme au indicat că

de desemnarea membrilor completurilor de judecată se realizează de către președintele instanței sau al secției, în cadrul unor acte adoptate în conformitate cu normele legale specifice organizării și funcționării sistemului judiciar al fiecărei țări ori de către diferitele organe colective de conducere constituite la nivelul instanțelor supreme. Așadar, modalitatea concretă de formare nominală a completurilor de judecată la nivelul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, inclusiv la cea penală, este concordantă cu modelul european majoritar de desemnare a membrilor completurilor de judecată de la nivelul instanțelor supreme din Uniunea Europeană.

28. În succesiunea reglementărilor legale, anterior intrării în vigoare a Legii nr.304/2004, nici Legea Curții Supreme de Justiție nr.56/1993 nu prevedea modalitatea concretă de formare nominală a completurilor de judecată ale instanței supreme. În măsura în care, așa cum rezultă cu claritate din cererea de soluționare a conflictului juridic de natura constituțională și din succesiunea actelor normative adoptate de Parlament privind instanța supremă, legiuitorul nu a reglementat modalitatea concretă de formare nominală a completurilor de judecată, omisiunea de reglementare este imputabilă exclusiv Parlamentului, iar nu Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, care avea și are obligația de a organiza executarea legii, indiferent de calitatea legii adoptate de Parlament. În aceste condiții, este greu de admis că poate fi circumscrisă conceptului de „colaborare loială între autoritățile statului” conduita președintelui unei Camere a Parlamentului - for legislativ care timp de aproape trei decenii a stabilit numai numărul judecătorilor care formează completurile de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme - de a sesiza Curtea Constituțională cu un conflict juridic de natură constituțională și de a imputa Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție că și-a îndeplinit obligația de a organiza executarea legii, indiferent de caracterul pretins lacunar al acesteia, susținut în cererea președintelui Senatului. Înalta Curte de Casație și Justiție are obligația de a îndeplini justiția, ca serviciu public, neîntrerupt, indiferent de calitatea legii, și nu poate bloca realizarea acestui serviciu public ori de câte ori Parlamentul nu și-ar îndeplini obligația de a legifera la nivelul de calitate la care face referire președintele Senatului. Cu privire la cooperarea loială între autoritățile și instituțiile publice, se face referire la Decizia Curții Constituționale nr.504 din 18 septembrie 2019, par.136.

29. Se mai arată că, prin cererea formulată, președintele Senatului solicită, în realitate, Curții Constituționale să se pronunțe asupra legalității art.19 lit.a¹) și art.32 alin.(1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Invocându-se Deciziile Curții Constituționale nr.567 din 20 septembrie 2018, par.35, și nr.259 din 24 aprilie 2018, par.15, se arată că realizarea controlului de legalitate a actelor administrative normative ține de competența instanțelor de contencios administrativ, iar cererea președintelui Senatului de realizare a unui asemenea control nu poate fi calificată ca fiind o veritabilă cerere de soluționare a unui conflict juridic de natură constituțională.

30. **Președintele Senatului** arată că singura mențiune privind completurile din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, care judecă în materie penală apelurile pronunțate în primă instanță de curți de apel, este cuprinsă în art.31 alin.(1) lit.c) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, lege organică emisă în conformitate cu art.126 alin.(4) și art.73 alin.(3) lit.l) din Constituție. Art.31 alin.(1) lit.c) utilizează sintagmele „se compun”, respectiv „este format din”, fără, însă, a reglementa modalitatea/

procedura concretă de compunere/ formare a completurilor de judecată și, cu atât mai mult, fără a da vreo competență în acest sens președinților de secții și, după caz, colegiului de conducere.

31. Or, la nivel infralegal, potrivit dispozițiilor art.19 lit.a¹) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție aprobă compunerea completurilor din cadrul secțiilor. De asemenea, potrivit dispozițiilor art.32 alin.(1) din regulamentul anterefert, președinții de secții stabilesc judecătorii care compun completurile de judecată din cadrul secțiilor, transmit spre aprobare Colegiului de conducere compunerea completurilor de judecată din cadrul secțiilor și programează ședințele acestora. Noțiunea de „compunere” a instanței utilizată de art.126 alin.(4) din Constituția României este o noțiune constituțională autonomă, ce nu are în vedere numărul total de judecători al acesteia, ci organizarea și compunerea secțiilor, secțiilor unite, completurilor de judecată care realizează funcția sa jurisdicțională. În acest sens s-a pronunțat Curtea Constituțională și prin Decizia nr.685 din 7 noiembrie 2018, par.177. Prin urmare, nu numai regulile generale de organizare ale instanței supreme trebuie reglementate prin lege organică, ci toate aspectele în legătură cu organizarea și compunerea secțiilor, secțiilor unite și a completurilor de judecată.

32. Se arată că afirmația Înaltei Curți de Casație și Justiție potrivit căreia „nici Decizia Curții Constituționale nr.685 din 7 noiembrie 2018 și nici Decizia Curții Constituționale nr.417 din 3 iulie 2019 nu pun în discuție legalitatea și constituționalitatea reglementării modalității concrete de formare nominală a completurilor de judecată din cadrul secțiilor instanței supreme prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și nu pun în discuție includerea acestei reglementări într-un act administrativ cu caracter normativ, adoptat în temeiul Legii nr.304/2004” este una eronată, invocându-se, în acest sens, Decizia nr.417 din 3 iulie 2019, par.115, 118, 136, 164 și 165. Mai mult, chiar dacă Parlamentul ar fi omis să reglementeze aceste aspecte în cuprinsul legii organice, acesta nu este un argument pentru ca Înalta Curte de Casație și Justiție să-și aroge atribuții care aparțin exclusiv Parlamentului sau Guvernului. Se invocă, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr.417 din 3 iulie 2019, par.129 și 166.

33. Se mai arată că afirmația Înaltei Curți de Casație și Justiție potrivit căreia „trasând linia directoare în vederea organizării executării Legii nr.304/2004, legiuitorul a conferit colegiilor de conducere ale instanțelor judecătorești, prin dispozițiile art.52 alin.(1) teza întâi din Legea nr.304/2004, atribuția de a stabili compunerea completurilor de judecată, cu respectarea cerinței asigurării continuității acestora, și implicit a garantării dreptului la un proces echitabil”, denotă o lipsă de înțelegere a regulii interpretării sistematice a actului normativ, în condițiile în care dispozițiile art.52 sunt cuprinse în secțiunea a 3-a „*Completurile de judecată*” din cadrul capitolului II „*Curțile de apel, tribunalele, tribunalele specializate și judecătorii*” din Legea nr.304/2004 și nu se aplică Înaltei Curți de Casație și Justiție.

34. Față de cele arătate, se solicită constatarea existenței unui conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de acțiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție care, prin Colegiul de conducere, și-a arogat atribuția de legiferare în materia legii organice în ceea ce privește modul de constituire și

compunere a completurilor de trei judecători din cadrul Secției penale, cu încălcarea competenței constituționale a Parlamentului.

35. **Președintele Camerei Deputaților** nu a comunicat punctul său de vedere asupra cererii formulate.

CURTEA,

examinând cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, înscrisurile depuse, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, prevederile Constituției și ale Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

(1) Admisibilitatea cererii formulate de către președintele Senatului

36. Sub aspectul titularului dreptului de a sesiza Curtea Constituțională cu soluționarea unui conflict juridic de natură constituțională, se constată că președintele Senatului este titular al acestui drept, conform art.146 lit.e) din Constituție. În cauza de față, Curtea constată că președintele Senatului este un subiect de drept care are competența ca, în temeiul art.146 lit.e) din Constituție, să formuleze cereri cu privire la soluționarea unor conflicte juridice de natură constituțională, fiind, în același timp, și parte în cadrul conflictului juridic de natură constituțională cu care a sesizat Curtea Constituțională. În consecință, condiția de admisibilitate referitoare la titularul cererii este îndeplinită.

37. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale [a se vedea Decizia nr.358 din 30 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.473 din 7 iunie 2018, par.55], autoritățile publice care ar putea fi implicate într-un conflict juridic de natură constituțională sunt numai cele cuprinse în titlul III din Constituție, și anume: Parlamentul, alcătuit din Camera Deputaților și Senat, Președintele României, ca autoritate publică unipersonală, Guvernul, organele administrației publice centrale și ale administrației publice locale, precum și organele autorității judecătorești [Decizia nr.611 din 3 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.877 din 7 noiembrie 2017, paragraful 58], respectiv Înalta Curte de Casație și Justiție, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii [Decizia nr.988 din 1 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.784 din 24 noiembrie 2008]. De asemenea, pot fi părți în conflictul juridic de natură constituțională prim-ministrul sau ministrul justiției atunci când își exercită o atribuție proprie, Ministerul Justiției sau chiar prefectul [Decizia nr.358 din 30 mai 2018, par.57 și 62]. În cauză, pretinsul conflict juridic de natură constituțională poartă între două autorități publice consacrate expres în Constituție, respectiv Parlamentul și Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Analiza cererii formulate de către președintele Senatului

38. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, conflictul juridic de natură constituțională presupune acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate ori mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței ori în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor (Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005). Totodată, conflictul juridic de natură constituțională există între două sau mai multe

autorități și poate privi conținutul ori întinderea atribuțiilor lor decurgând din Constituție, ceea ce înseamnă că acestea sunt conflicte de competență, pozitive sau negative, și care pot crea blocaje instituționale (Decizia nr.97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.169 din 5 martie 2008). Mai mult, Curtea a statuat că textul art.146 lit.e) din Constituție „stabilește competența Curții de a soluționa în fond orice conflict juridic de natură constituțională ivit între autoritățile publice, iar nu numai conflictele de competență născute între acestea” (Decizia nr.270 din 10 martie 2008). Prin urmare, potrivit jurisprudenței Curții, conflictele juridice de natură constituțională „nu se limitează numai la conflictele de competență, pozitive sau negative, care ar putea crea blocaje instituționale, ci vizează orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției” (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr.901 din 17 iunie 2009, Decizia nr.1.525 din 24 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.818 din 7 decembrie 2010, Decizia nr.108 din 5 martie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.257 din 9 aprilie 2014, sau Decizia nr.285 din 21 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.478 din 28 iunie 2014). Totodată, în jurisprudența sa, Curtea a constatat că regula în ceea ce privește angajarea competenței Curții Constituționale este aceea ca, în măsura în care există mecanisme prin care autoritățile publice să se autoregleze prin acțiunea lor directă și nemijlocită, rolul Curții Constituționale devine unul subsidiar [Decizia nr.417 din 3 iulie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.825 din 10 octombrie 2019, par.107].

39. Raportat la cauza de față, Curtea constată că cererea, astfel cum a fost formulată de președintele Senatului, *vizează o situație litigioasă*, întrucât privește un diferend referitor la modul de constituire și compunere a completurilor de 3 judecători din cadrul Secției penale. De asemenea, *situația litigioasă are un caracter juridic*, întrucât ceea ce se impută Înaltei Curți de Casație și Justiție este o conduită care interferează cu rolul constituțional al Parlamentului. Totodată, *situația juridică litigioasă invocată are natură constituțională*, întrucât vizează interpretarea art.61 alin.(1) și art.126 alin.(1) și (4) din Constituție, respectiv rolul și competența celor două autorități publice implicate în cauza dedusă judecării Curții Constituționale, precum și pretinsa încălcare a art.21 alin.(3) din Constituție cu referire la dreptul la un proces echitabil. Pentru a se stabili, însă, existența unui conflict în sensul art.146 lit.e) din Constituție, Curtea trebuie să determine dacă autoritățile publice implicate în acest diferend au încălcat vreun text constituțional, pentru că numai o atare conduită poate sta la baza generării conflictului [a se vedea Decizia nr.285 din 21 mai 2014, par.51]. Cu alte cuvinte, Curtea va verifica în ce măsură conduita imputată este contrară textelor constituționale antefererite.

40. Cu titlu preliminar, Curtea reține că, deși autorul sesizării arată că acest conflict este generat de *modul de constituire și compunere* a completurilor de 3 judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în realitate, din motivarea cererii sale, rezultă că situația generatoare a conflictului este dată de *modul de compunere* a completurilor de 3 judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție [pentru distincția dintre constituirea și compunerea completurilor, a se vedea Decizia nr.685 din 7 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1021 din 29 noiembrie 2018, și Decizia nr.417 din 3 iulie 2019].

41. Potrivit art.31 alin.(1) din Legea nr.303/2004, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.827 din 13 septembrie 2005, „În materie penală, completele de judecată se compun după

cum urmează: a) în cauzele date, potrivit legii, în competența de primă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul de judecată este format din 3 judecători". Totodată, potrivit art.31 alin.(2) din Legea nr.303/2004, *„În celelalte materii, completele de judecată se compun din 3 judecători ai aceleiași secții*". Prin urmare, rezultă că legiuitorul nu a impus o anumită modalitate prin mijlocirea căreia să se stabilească compunerea completurilor de 3 judecători nici în materie penală, nici extrapenală.

42. Curtea observă că acolo unde legiuitorul a dorit ca stabilirea compunerii unui complet de judecată să se facă după o anumită procedură a reglementat-o în mod expres. Astfel, spre exemplu, în privința completurilor de 3 judecători ale instanței supreme, într-o ipoteză particulară, art.31 alin.(3) din Legea nr.303/2004 a stabilit că *„Dacă numărul de judecători necesar formării completului de judecată nu se poate asigura, acesta se constituie cu judecători de la celelalte secții, numiți, prin tragere la sorți, de către președintele sau unul dintre cei 2 vicepreședinți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție*". În privința completurilor de 5 judecători ale instanței supreme, art.32 alin.(4) din Legea nr.303/2004 a stabilit că *„Judecătorii care fac parte din aceste completuri sunt desemnați, prin tragere la sorți, în ședință publică, de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre cei 2 vicepreședinți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție*".

43. Prin urmare, dacă legea nu stabilește nicio procedură ce trebuie urmată pentru stabilirea compunerii completurilor de judecată, revine organelor de conducere ale Înaltei Curți de Casație și Justiție să reglementeze o procedură pentru executarea în concret a legii. În acest sens, a fost adoptat Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Hotărârea Secțiilor Unite a Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.2 din 24 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.876 din 25 septembrie 2004 [republicată, ulterior, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1076 din 30 noiembrie 2005], care la art.32 alin.(1) prevedea că *„președinții de secții stabilesc judecătorii care compun completele de judecată și programează ședințele acestora*". Ulterior, prin Hotărârea nr.5/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.94 din 14 februarie 2013, textul antereferit a fost modificat în sensul că *„președinții de secții stabilesc judecătorii care compun completele de judecată din cadrul secțiilor, transmit spre aprobare Colegiului de conducere compunerea completelor de judecată din cadrul secțiilor și programează ședințele acestora*". Ulterior, prin Hotărârea nr.232/2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1052 din 30 decembrie 2019, textul în cauză a fost modificat în sensul că *„președinții de secții propun judecătorii care compun completurile de judecată din cadrul secțiilor, transmit spre aprobare Colegiului de conducere compunerea completurilor de judecată din cadrul secțiilor și programează ședințele acestora*".

44. Modificările operate prin Hotărârea nr.5/2013 și Hotărârea nr.232/2019 au fost necesare, întrucât Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție a adoptat anterior Hotărârea nr.24/2010 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.819 din 8 decembrie 2010, prin care introdus art.19 alin.(1) lit.a¹), potrivit căruia Colegiul de conducere *„aprobă compunerea completelor de 5 judecători și a completelor din cadrul secțiilor*" [art.1 pct.8 din hotărâre].

45. Autorul sesizării apreciază că prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție nu se putea adopta o asemenea soluție normativă pentru desemnarea membrilor completului de judecată pentru că, pe de o parte, emitentul regulamentului nu avea această competență, drept care a adăugat la lege, iar, pe de altă parte, se afectează cerințele reglementării prin lege a compunerii completurilor de judecată și al independenței și imparțialității obiective a acestora.

46. Cu privire la aceste aspecte, Curtea constată că Înalta Curte de Casație și Justiție, ca subiect de drept, este o persoană juridică de drept public, care, pe lângă latura jurisdicțională a activității sale, cunoaște și o latură administrativă. Această din urmă dimensiune privește organizarea și funcționarea în concret a Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru realizarea funcției sale jurisdicționale, fiind reglementată prin lege și, în aplicarea acesteia, printr-un act administrativ unilateral cu caracter normativ, și anume Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă. Cele două laturi – jurisdicțională și administrativă - nu pot interfera între ele, niciuna neputând prelua obiectul activității celeilalte. Astfel, actele administrative generate nu pot stabili/ influența compunerea completurilor sau procedura de judecată din fața Înaltei Curți de Casație și Justiție, cum nici hotărârile judecătorești pronunțate nu se substituie actelor administrative, ci controlează legalitatea acestora [Decizia nr.685 din 7 noiembrie 2018, par.141].

47. Actele administrative sunt emise în scopul bunei administrări a executării cadrului normativ primar, care reclamă stabilirea de măsuri și reguli subsecvente, care să asigure corecta aplicare a acestuia. Astfel, spre exemplu, hotărârile Guvernului se adoptă întotdeauna în baza legii, *secundum legem*, și asigură aplicarea sau aducerea la îndeplinire a legilor [Decizia nr.63 din 8 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.145 din 27 februarie 2017, paragraful 89]. Hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se constituie *în acte administrative unilaterale cu caracter normativ, emise în vederea organizării executării legii* [Decizia nr.685 din 7 noiembrie 2018, par.142]. De aceea, acestea nu pot reglementa în mod primar relațiile sociale, ci sunt acte de executare a legii, emise în limitele competenței autorității publice [Decizia nr.26 din 16 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.193 din 12 martie 2019, par.146].

48. Având în vedere cele expuse, Curtea constată că ori de câte ori o lege nu reglementează o anumită procedură de aducere la îndeplinire a unei măsuri/ finalități prevăzute prin lege, revine actului administrativ normativ să o reglementeze, fără ca un asemenea procedeu să poată fi echivalat cu o adăugare la lege. Prin urmare, reglementarea modului de desemnare a membrilor completurilor de 3 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție printr-un act administrativ subsecvent cu caracter normativ, respectiv prin regulamentul instanței supreme adoptat de Colegiul de conducere, potrivit art.19 alin.(1) lit.a) din Legea nr.304/2004, nu contravine Legii nr.304/2004, ci este în sensul acesteia, în condițiile în care legea antereferită nu a stabilit numai un anumit mod de desemnare.

49. Este adevărat că, deși Legea nr.304/2004 nu reglementează modul de desemnare a membrilor altor completuri de judecată de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție decât în situațiile antereferite [o ipoteză particulară de desemnare în privința completurilor de 3 judecători și situația completurilor de 5 judecători], totuși, prin regulamentul instanței supreme s-a stabilit că, în ceea ce

privește completurile de judecată competente să judece recursul în interesul legii sau chestiunile privind dezlegarea unor probleme de drept, desemnarea membrilor acestora se va face prin tragere la sorți [art.27² alin.(1) și art.27⁴ alin.(3) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă], însă, un asemenea procedeu de compunere a celor două completuri a avut în vedere că acestea nu soluționează litigiile ce privesc drepturi subiective, ci asigură interpretarea unitară a legii, interpretare care are caracter obligatoriu pentru instanțele judecătorești.

50. Prin urmare, coroborând prevederile Legii nr.304/2004 cu cele ale Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție rezultă că (i) desemnarea membrilor completurilor de 3 judecători nu se face prin tragere la sorți, ci la propunerea președintelui de secție și cu aprobarea Colegiului de conducere, în virtutea unei prevederi regulamentare exprese, și (ii) desemnarea membrilor completurilor de 5 judecători și a membrilor completurilor de 3 judecători în ipoteza necesității completării acestora cu un judecător care nu face parte din secția corespunzătoare, în virtutea unor prevederi legale exprese, și a celor care judecă recursul în interesul legii/ chestiunile privind dezlegarea unor probleme de drept, în virtutea unor prevederi regulamentare exprese, se realizează prin tragere la sorți.

51. Faptul că Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție a stabilit o anumită modalitate de desemnare a membrilor completurilor de 3 judecători, în condițiile în care legea nu reglementează în mod expres modalitatea de desemnare a acestora, nu poate fi considerat contrar legii, în sensul încălcării autorității legii cu eventuala consecință a creării unei paradigme juridice neconstituționale. Legiuitorul a considerat că stabilirea procedurii referitoare la modul de compunere a completurilor de judecată este o chestiune de administrare a justiției de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție. Numai în situația în care legiuitorul a reglementat în mod expres o anumită procedură de desemnare atunci Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate stabili o altă procedură. Astfel, dacă legea reglementează în mod expres tragerea la sorți ca procedeu pentru desemnarea membrilor tuturor completurilor de judecată, printr-un act administrativ cu caracter normativ nu se poate reglementa un alt procedeu [a se vedea situația completurilor de 5 judecători și ipoteza particulară de desemnare în privința completurilor de 3 judecători]. În schimb, dacă legea nu reglementează o anumită procedură, actul administrativ cu caracter normativ este cel care o stabilește [a se vedea situația celorlalte completuri de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție]. Astfel, în situația în care autoritatea administrativă emitentă a stabilit o anumită modalitate de desemnare a membrilor unor completuri cu privire la care legea nu dispune nimic, caz în care se încadrează și situația litigioasă analizată, se constată că aceasta are o marjă de apreciere ce nu poate fi contestată din perspectiva relației dintre un act de reglementare primar și unul secundar.

52. Astfel, dacă legiuitorul ar fi dorit ca și pentru desemnarea membrilor completurilor de 3 judecători să fie utilizat procedeu tragerii la sorți, ar fi trebuit să reglementeze în mod expres acest lucru, ceea ce nu a făcut, lăsând, astfel, în marja de apreciere a Colegiului de conducere, ca organ colegial de conducere competent să adopte regulamentul instanței supreme, să stabilească modalitatea concretă de desemnare a membrilor acestor completuri.

53. De altfel, se reține că art.52 alin.(1) teza întâi din Legea nr.304/2004 prevede pentru instanțele ierarhic inferioare următoarele: „*Colegiile de conducere stabilesc compunerea completelor de*

judecată la începutul anului, urmărind asigurarea continuității completului”, iar Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr.1375/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.970 din 28 decembrie 2015, prevede la art.19 alin.(1) lit.h), după cum urmează: „Colegiul de conducere îndeplinește următoarele atribuții referitoare la problemele generale de conducere a instanței: [...] h) stabilește, la începutul anului, compunerea completelor de judecată și, acolo unde este cazul, asistenții judiciari ce fac parte din aceste complete, urmărind asigurarea continuității acestora”, în timp ce art.24 alin.(1) lit.b) prevede că „Președintele secției organizează activitatea administrativ-judiciară a secției, având următoarele atribuții: [...] b) propune colegiului de conducere înființarea și desființarea, compunerea și configurarea completelor de judecată, urmărind asigurarea continuității acestora”.

54. Astfel, fără ca situația normativă existentă la instanțele ierarhic inferioare să fie un reper pentru cea de la Înalta Curte de Casație și Justiție, se constată că desemnarea membrilor completurilor de judecată de la instanțele inferioare și membrilor completurilor de 3 judecători de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție urmează același algoritm, iar o asemenea orientare normativă la nivelul actelor administrative a fost și este posibilă tocmai pentru că legea este cea care permite o opțiune între tragerea la sorți și nominalizare în privința completurilor de 3 judecători de la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, neexcluzând nici expres, nici implicit vreuna dintre cele două modalități de desemnare antereferate.

55. Prin urmare, Curtea reține că din acest punct de vedere nu se poate susține că există un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități publice.

56. Prin Decizia nr.685 din 7 noiembrie 2018, par.177 și 178, Curtea a reținut că instanțele judecătorești, astfel cum sunt reglementate prin Constituție și Legea nr.304/2004, își realizează funcția de înfăptuire a justiției prin intermediul judecătorilor organizați în completuri de judecată. Pentru ca organizarea puterii judecătorești să nu devină în sine aleatorie și pentru a nu permite apariția unor elemente de arbitrar, legiuitorul constituant a stabilit că procedura de judecată se stabilește prin lege, iar cu privire specială asupra Înaltei Curți de Casație și Justiție a consacrat faptul că atât compunerea sa, cât și regulile de funcționare se stabilesc prin lege organică. Astfel, atunci când legiuitorul constituțional se referă la compunerea instanței supreme - noțiune autonomă folosită de Constituție - nu are în vedere numărul total de judecători ai acesteia, ci organizarea și *compunerea secțiilor, secțiilor unite, completurilor de judecată care realizează funcția sa jurisdicțională*. Astfel, legiuitorul constituțional a dat o mare importanță ordonării acțiunii puterii judecătorești atât la nivelul instanței supreme, cât și la nivelul celorlalte instanțe inferioare. Această construcție constituțională a dus la calificarea la nivel legal a aspectelor referitoare la compunerea instanței judecătorești, ca fiind norme de procedură de ordine publică. De aceea, încălcarea prevederilor legii referitoare la compunerea completului de judecată exprimă o exigență de ordine publică, a cărei încălcare atrage nulitatea absolută a actelor pronunțate de acesta. O astfel de viziune asigură coerență acțiunii puterii judecătorești, garantând, în același timp, independența și imparțialitatea judecătorului. Dreptul la un proces echitabil are la baza sa exact aceste două caracteristici esențiale, iar încălcarea reglementărilor referitoare la compunerea instanței chiar de către aceasta atrage, în mod cert, o suspiciune/îndoială rezonabilă cu privire la posibilitatea ca instanțele să nu fie independente sau imparțiale.

57. Raportat la cauza de față, Curtea constată că modul de desemnare a membrilor completurilor de 3 judecători prin mijlocirea unui act administrativ cu caracter normativ nu încalcă exigențele constituționale ale art.126 alin.(4), întrucât actul administrativ nu face altceva decât să organizeze executarea legii. Modul de desemnare a membrilor completurilor de 3 judecători este un aspect al compunerii acestora, astfel că aceasta trebuie realizată în baza și în temeiul legii, ceea ce s-a și întâmplat. Dacă legea nu prevede în mod expres ca desemnarea membrilor completurilor să se facă prin tragere la sorți sau prin nominalizare expresă, iar actul administrativ cu caracter normativ a reglementat, în lipsa unei dispoziții legale restrictive, una dintre aceste două modalități înseamnă că compunerea completului, sub aspectul desemnării membrilor săi, a fost realizată în baza și în temeiul legii, cu alte cuvinte, prin lege.

58. Prin urmare, având în vedere cele expuse, nu se poate afirma că o asemenea modalitate de desemnare a membrilor completurilor de 3 judecători este de natură să afecteze cerința reglementării prin lege a compunerii completurilor de judecată.

59. În privința determinării caracterului independent al instanței, aparențele joacă un rol deosebit, întrucât ceea ce este în discuție este încrederea pe care instanțele judecătorești, într-o societate democratică, trebuie să o inspire publicului și, înainte de toate, în privința procedurilor penale, acuzatului [Hotărârea din 25 septembrie 2001, pronunțată în Cauza *Sahiner împotriva Turciei*, paragraful 44]. De asemenea, alături de aparențe, independența instanței se evaluează în funcție de modul de numire a membrilor acesteia, durata mandatului lor și garanțiile împotriva presiunilor exterioare [Hotărârea din 25 februarie 1997, pronunțată în Cauza *Findlay împotriva Regatului Unit*, paragraful 73]. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că, în aprecierea imparțialității obiective, aparențele au un rol deosebit, deoarece într-o societate democratică tribunalele trebuie să inspire deplină încredere justițiabililor (a se vedea, în acest sens, și Hotărârea din 1 octombrie 1982, pronunțată în Cauza *Piersack împotriva Belgiei*, paragrafele 28-32, Hotărârea din 26 octombrie 1984, pronunțată în Cauza *De Cubber împotriva Belgiei*, paragrafele 25-30, sau Hotărârea din 24 mai 1989, pronunțată în Cauza *Hauschildt împotriva Danemarcei*, paragrafele 46-52). Astfel, având în vedere relația dintre independența și imparțialitatea obiectivă a instanței, acestea pot fi analizate împreună [Hotărârea din 9 ianuarie 2013, pronunțată în cauza *Oleksandr Volkov împotriva Ucrainei*, par.107]. În sensul celor de mai sus, a se vedea și Decizia Curții Constituționale nr.685 din 7 noiembrie 2018, par.181 și 183.

60. Prin urmare, Curtea constată că soluția aleasă prin actul administrativ normativ, respectiv desemnarea membrilor completurilor antereferte la propunerea președintelui de secție și cu aprobarea Colegiului de conducere, nu este de natură să afecteze cerința independenței și imparțialității obiective a completurilor de 3 judecători. Curtea mai reține că desemnarea prin tragere la sorți a membrilor completurilor nu este unica și singura modalitate prin care se asigură imparțialitatea obiectivă a acestora, putând exista și modalități alternative de desemnare în mod transparent a acestora, care să asigure un grad înalt de încredere în sistemul judiciar, de natură a înlătura orice suspiciune privind modul în care sunt repartizați judecătorii în aceste completuri. Procedura actuală, care implică o dublă filtrare, atât din partea președintelui de secție, cât și a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, de principiu, asigură transparența necesară. Propunerile președintelui de secție nu pot fi arbitrare, întrucât și acesta trebuie să țină cont de criteriile obiective pentru a se asigura calitatea actului

de justiție, chiar dacă aceste criterii nu sunt expres normate în actul administrativ cu caracter normativ [spre exemplu, asigurarea continuității acestora, îmbinarea experienței judecătorilor cu vechime mai mare la gradul respectiv de jurisdicție cu cea a noilor promovați etc.].

61. Astfel, în vederea aprobării în deplină cunoștință de cauză de către Colegiul de conducere a propunerii președintelui de secție, acesta din urmă își motivează propunerile nominale făcute. De altfel, însuși actul aprobării realizat de Colegiul de conducere – compus din președintele, vicepreședinții și câte doi judecători de la fiecare secție, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor [art.28 alin.(3) din Legea nr.304/2004] - este o garanție a modului obiectiv de realizare a repartizării judecătorilor în cadrul completurilor.

62. Din cele de mai sus rezultă că, din perspectiva cerințelor de independență și imparțialitate obiectivă, nu se impunea în mod obligatoriu ca regulamentul adoptat de Colegiul de conducere să stabilească un anumit mod de desemnare a judecătorilor în cadrul completurilor de 3 judecători, în speță, tragerea la sorți, astfel cum sugerează autorul sesizării, iar procedura reglementată – aprobarea compunerii completurilor de 3 judecători la propunerea președintelui de secție - nu pune în discuție independența și imparțialitatea obiectivă a acestor completuri.

63. Având în vedere considerentele expuse, dispozițiile art.146 lit.e) din Constituție, precum și prevederile art.11 alin.(1) lit.A.e), ale art.34 și 35 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Constată că nu există un conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României și Înalta Curte de Casație și Justiție, generat de modul de compunere a completurilor de trei judecători din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președintelui Camerei Deputaților, președintelui Senatului și Înaltei Curți de Casație și Justiție și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 22 ianuarie 2020.